

ANFÆGTELSE

Frits Larsen - [Luthersk Missionsforenings Højskole](#) Hillerød 1923-62.

Ikke alle tider i vort liv er ens. Der er lyse tider, hvor solen skinner, og hvor det er let at tro. Der er andre tider, hvor solen skjuler sig, hvor Gud dækker sit ansigt til og ligesom trækker sig tilbage fra os. Måske de lyse solskinsdage mere hører de første dage til, og de mere skyede dage er tegn på, at opdragelsen sætter mere ind, i hvert fald er der meget at lære, når Gud skjuler sig.

De tider, hver det er svært at se Himlen åben, kalder vi ofte anfægtelsestider. Der er tider, hvor troslivet angribes, hvor Kristus synes tabt, uden at han virkelig er tabt. For de gamle troende var det ofte en prøve på deres kristentros ægthed, om de kom gennem prøvelser og anfægtelser. Det syn på anfægtelser er nok rigtigt. Det er i hvert fald meget sundere end det syn, at man er så stærk i troen, at man aldrig mere kan plages af tvivl.

Det er svært at være i anfægtelens ovn. Det er svært at have kendt Jesus og så synes, at han er blevet borte. Det er svært at være som glemt af Gud, at ligesom ane, at han ikke mere tager sig af mig eller hører mig. Mange læsere har nok erfaret sådanne tider, måske nogle er midt inde i dem. Anfægtelser føles som den værste plage, sværere end sygdom, fattigdom og forfølgelse. Den angst, at man er faldet fra Gud og er under Guds vrede, er en tung sjelehyrde. Salmisten siger: *»Vandene når mig til sjælen, jeg er sunket i bundløst dynd, hvor der intet fodfæste er - træet har jeg skreget mig, struben brænder, mit øie er mat af at bide på Gud«*, ([Sl. 69,2-4](#)). Eller- *»Jeg sygner hen, mine ledemod skælver. læg mig, Herre! Såre skælver min sjæl; o, Herre, hvor længe endnu«* ([Sl. 6,3-4](#)).

Nu oplever ikke alle troende dette ens. Vi er ikke alle ens i temperament og karakter, alderen spiller en stor rolle, livsforhold, kald, ansvar og opgaver kan kræve forskellig opdragelse af os, og selv om de fleste kender noget til anfægtelser, kommer vi ikke alle lige dybt ind i dem. Det kan for enkelte være som en let sky, der går for solen en kort tid, for andre som at blive hyllet i en natmørk sky, så sjælen klager i angst: *»Jeg er bortstødt fra dine øjne«* ([Sl. 31,23](#)).

Anfægtelser kommer ikke tilfældigt eller planløst. Det er en dyb, alvorlig mening med dem, og selv om de kommer af mange årsager, skal de alle passere Guds kontrol.

Mange anfægtelser kommer af vore nederlag. Vi fristes, en på et, en anden på et andet område. Ofte falder vi, selv om det ikke er i grove synder. For en er det uredelighed, for en anden usandhed, for en tredje slurvethed og forsømmelse, for en fjerde urenhed, for en femte had. Det direkte fald skaber sorg, mismod, ja, anfægtelse. David førtes ind i dyb smerte, selvanklage og i et tavst håb om hjælp ([2. Sam. 16,10-12](#)). Eller kampen rejser sig af, at man i årevis har kæmpet med Gud om befrielse fra en bestemt fristelse, men der er ingen bønnehørelse, så kommer til sidst det mistrøstende håbløse, det tunge. Så kan man ikke holde fast, og så tror man, at alt er tabt. Det er ikke let at tro, at der ikke er sket det mindste skår i Guds kærlighed, trofasthed og omsorg. **For enkelte består nederlaget i, at man har ladet sig lede ind i noget falskt, noget opblæst, som skuffer.** Det kan nok skabe anfægtelse og sorg. Eller man er blandet sådan ind i verdslige forhold, at det langsomt stjæler frimodigheden, og i ensomme timer kommer angsten over, at alt måske er tabt.

Det er ikke bare Peter, som går udenfor og græder.

Andre alvorlige anfægtelser kommer, af modgang. Når fattigdom og sygdom slår sammen om en familie, kan hjertet nok skrike i angst- *»Har Gud glemt os?«* Når onde tunger gør den tilværelse, som i forvejen var brydsom nok, endnu tungere, og når mennesker, som før var så venlige. nu er så kolde, kan det nok trykke en kæmpende ned, så han taber tro og håb. Før var alle så venlige mod mig, nu kritiserer de stadig. Før lykkedes alt så godt for mig, nu er der ingen ting, som vil gå. jeg kan ikke engang bede til Gud. Andre har gode børn, mine bringer mig sorg, og jeg har endda bedt for dem, fra før de blev født. Hvad er der i vejen? har Gud glemt at være nådig? Ja, der klager sjælen mod Gud og siger: *»Det båder ikke en mand, at han har venskab med Gud«* ([Joh 34,9](#)). Da kan nøden blive så stor, at det er umuligt at gå ind i helligdommen.

Sværere er dog de anfægtelser, som Gud direkte fører én ind i, -når han lægger sin hånd på én.

Jeremias klager: *»Mig har han ledet og ført i det tykkeste mulm, ja, hånden vender han mod mig dagen lang. Mit kød og min hud har han opslidt, brudt mine ben, han mured mig inde, omgav mig med galde og møje, lod mig bo i mørke som de, der for længst er døde. Han har spærret mig inde og lagt mig i tunge lænker. Om jeg end råber og skriger, min bøn er stængt ude«* ([Kluge 3,2-8](#)).

Det synes underligt, at Gud kan tillade, at sådant sker, og at han ligefrem vil det. Men mange Jesu

venner har oplevet, at Gud har muret dem inde. Tænk bare på Job og hans lidelser. Selv om nu det var Satan, som fik tilladelse til at handle, blev Jobs lidelser store ([Job 2,13](#)), og han blev stænget inde (3,23). Job gik gennem dybe anfægtelser, men han kom sejrrigt ud af kampen. Satan kan da heller ikke nå længere med os, end Gud vil, selv om Satan skyder de hvassese pile ind i det følsomme hjerte.

Det kan give voldsomme anfægtelser, når Gud blotter vort urene væsen, og vi ser det, som rører sig i os. Angsten for, at det ikke holder for én at nå målet, kommer.

Troen vil svigte, og håbet vil vakle,
solen er borte, i sjælen er nat.

De onde tanker, misundelse, had, hovmod, egenkærlighed og selvoptagethed slider på erfaringer, følelser og oplevelser, så alt bliver så koldt og dødt og tungt. Ja, til tider er det, som helvede åbner sig under én. En gammel kristen har sagt: "Den, Gud vil gøre gudfrygtig, gør han til en fortabt, den, han vil gøre vis, gør han til en dåre, den, han vil gøre stærk, gør han afmægtig, og den, han vil gøre levende, slipper han ind i helvedes gab. Den, han vil føre til Himlen, sender han ned i helvedes afgrund."

Der er noget alvorligt sandt i det. Anfægtelserne kan være frygtelige lidelser. Chr. Scriver siger: »Det er et tungt kors og den største trængsel, som den retfærdige og hellige, vise og gode Gud sender et kristent menneske. Det er åndelig lidelse og mørke, som griber sjælen.«

Undertiden må Gud lade sådanne svære timer komme over mig, fordi jeg har svigtet evangeliet så meget, at jeg har følt mig bedre end andre, mere villig, mere åndelig og mere brugbar.

Og det er svært at klage under anfægtelsen. Da gennemlever man på ny den alvorlige sandhed, at man er fortabt. Når du som en gammel kristen mister fodfæstet, at du ikke længere tør tro, at du er Guds barn, da lider du nød, og den nød bærer du helst alene. Når du må klage for Gud, at Satan har magt over dig og kaster dig i ovnen, da er du i anfægtelsens ovn.

Men hvad kan Gud mene med at føre sine venner ind i anfægtelse, kval og nød?

Om målet med anfægtelsen siger Lutber i en prædiken i kirkepostillen: »Hvorfor lader Gud sådant vederfares sine kæreste børn? Det sker ikke af vrede eller unåde, men af stor nåde og godhed for at vise os, hvorledes han i alle stykker mener os det venligt og faderligt, og hvor troligt han sørger for sine og fører dem, at deres tro stedse må mere og mere øves og blive stærkere, men særlig gør han det:

1. For at bevare sine mod formastelighed og mod at forlade sig på sig selv. Om de altid skal være stærke i Ånden og føle idel glæde, falder de til sidst i hovmod og trods på sig selv. Det må blive saltet og blandet for dem, at de ikke stedse føler idel åndsstyrke, men at troen skælver og hjertet bæver, så de må se, at de intet kan, når ikke Gud opholder dem med sin nåde. Således bevarer han dem i ydmyghed og selverkendelse, at det ikke skal gå dem som Peter. Således har salmisten sagt det: »Jeg tænkte i min tryghed: »Jeg rokkes aldrig i evighed!« Herre, i nåde havde du fæstnet mit bjerg- du skjulte dit åsyn, og jeg blev forfærdet. Jeg råbte, Herre, til dig, og tryglende bad jeg til Herren« [Sl. 30,7-9](#). Derfor er anfægtelserne nødvendige, ja mere nødvendige end mad og drikke.

2. Gud anfægter de hellige, andre til eksempel til at forskrække de sikre og trøste de forskrækkede.

3. Gud vil gennem anfægtelserne lære sine hellige, at de må søge al trøst i Kristus alene.

Det er nu trods Guds vise mål med anfægtelserne meget svært at være anfægtet, og det går oftest hårdest til med de bedste hellige. Paulus havde det så svært, at han ligefrem mistvivlede om selve livet.

»Vi vil ikke, brødre, at I skal være uvidende om den trængset, vi måtte gennemgå i provinsen Asien, at en overvældende byrde, der oversteg vore kræfter, blev lagt på os, så vi endogså opgav håbet om at redde livet. ja, i vore egne tanker havde vi fældet dødsdommen over os selv, for at vi ikke skulle sætte vor lid til os selv, men til Gud, der opvækker de døde. « ([2. Kor. 1,8-9](#)).

Jo, den, som har så stærk en tro og er længere fremme i Guds skole end de mange nådesøskende, kan komme frygtelig i klemme. Det er altid godt at betænke, at man giver sig ydmygt og stille i sin Faders hånd og lader ham råde for én helt og aldeles.

Men hvordan er det nu? Er der virkelig udgang af anfægtelserne? Hvordan kommer man i frihed igen?

Den anfægtede forstår ikke sig selv. Når hjertet sidder dybt beklemt, og der ikke synes meget håb, skriger sjælen endda fra det dybe. Det er en hemmelighed, at det hjerte, som ved en ny fødsel er forenet med Jesus, bærer på denne forbindelse, og når nøden vokser, vokser også længselen ud af smerten. Jesus var tabt for Tomas. Han regnede ikke mere med genoprettelse, men længtes i hjertet. Hans suk var der. *Sion udrækker hænderne* ([Klages. 1,17](#)). *Min hånd er om natten utrættet udstrakt.* ([Sl. 77,3](#)). Ja, det er godt, det er sandt, som Luther siger, at Gud ser dig længere ind i hjertet end du selv. - Han ser hver længsel i sjælens dyb. Han våger ved vore sjæle. Mens jeg var overlegen og afvisende mod Herren, da han søgte mig op i verden, så har jeg nu som anfægtet en dyb, en lønlig længsel efter Jesus, så snart han bliver borte. Det er det, Gud har tegnet for os i Højsangen, hvor bruden har mistet sin ven og klager: »*Så lukked jeg op for min ven, men min ven var gået sin vej. jeg var ude af mig selv ved hans ord. jeg søgte, men fandt ham ikke, kaldte, han svarede mig ikke.*« ([Højs. 5,6](#)). Den længsel i hjertet fortæller om, at der er håb.

Men bedre er det, at Herren vor Gud aldrig hører op med at være nådig. Han skal nok komme i rette tid med sin miskundhed. Det er da også Jeremias, som fortsætter sin klage over, at Herren har muret ham inde med at sige: »*Herrens miskundhed er ikke til ende (har ingen ende), ikke brugt op, hans nåde er ny hver morgen, hans trofastbed stor.*« ([Klages. 3,22](#)). Ja, »*har han voldt kvide, så ynkes han, stor er hans nåde.*« ([Klages. 3,32](#)). Ja, der er udgangen. Gud, som lukkede til, lukker også op. Han har aldrig svigtet. Han svigter heller ikke dig, kære broder eller søster, som sidder beklemt i hjertet. Har han forladt dig et lidet øjeblik, så tager han dig til sig i stor barmhjertighed. (Es. 54, gl. overs.). Du bliver ikke og er ikke glemt. Herren siger selv til sin ængstelige ven: »*Da han klynger sig til mig, frier jeg ham ud, jeg bjærger ham, thi han kender mit navn; kalder han på mig, svarer jeg ham, i trængsel er jeg hos ham, jeg frier ham og giver ham ære; med et langt liv mætter jeg ham og lader ham skue min frelse.*« ([Sl. 91,14-16](#)). Nej, Herren vil ikke udslukke den rygende tande eller bryde det knækkede rør. Han vil føre sin ret frem.

Også i livets mørkeste stund
gælder deroppe nådens forbund.

For den anfægtede vil det være godt at samle næring at de gamle sange, som er blevet til hos Herrens venner, det selv har været anfægtede. Således har Gud velsignet os med sange fra H. A. Brorson, fra Lina Sandell og C. O. Rosenius, som nok kan hjælpe den ængstede sjæl. Hvad Ahnfeldts sange har betydet for Gud, når han ville løse sine venner af nød, skal først evigheden opklare.

Men anfægtelserne får altid et godt resultat. De giver hjælp. Da Job var kommet gennem sin lange prøvetid, kunne han se Herren med nye øjne. »*Jeg havde kun hørt et rygte om dig, men nu har mit øje set dig.*« ([Job 42,5](#)). Det er hemmeligheden. Man lærer sin Gud at kende personligt. Man får set lidt af indersiden af ham. Ja, det går én, som det gik Paulus, at man i stedet for at være stolt af sin uddannelse og erfaring, roser sig af sin magtesløshed, fordi man netop ved den er stærk. Da ser man Herrens kraft fuldkommet i vor afmagt.

Det kan for den sags skyld godt siges, at Gud rykker de venner, som har stået anfægtelse igennem, en klasse op. Job blev forbeder - ham vil jeg høre, sagde Gud. Paulus blev sjælevinder. -

Og du og jeg. Hvad skal Gud nå med os? Kan vi tåle at gå gennem porten? Kan vi dannes til at blive forbedere og sjælevindere?

Sidder da i vanskelighed i Guds skole, så vid, at der er en god udgang fra den ærefulde undervisning.

Ængstede hjerte, op af din smerte!

Kan da da glemme så rent, Hvad du har:

Frelserens venskab, nåde, bekendtskab!

Endnu han lever og er, som han var.

[Den Danske Salmebog nr.656](#)

C.O. Rosenius 1847. Dansk 1895 (str. 1 - 3). Niels Møller 1951 (str. 4 - 5).